

**ХАРАКТЕРИСТИКА ЗМАГАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КВАЛІФІКОВАНИХ
ГАНДБОЛІСТІВ У НАПАДІ
(НА ПРИКЛАДІ XX ЧЕМПІОНАТУ СВІТУ СЕРЕД ЧОЛОВІКІВ)**

Стаття присвячена вивченню особливостей та ефективності змагальної діяльності кваліфікованих гандболістів у нападі на прикладі ігор XX чемпіонату світу з гандболу серед чоловічих команд.

Ключові слова: гандбол, змагальна діяльність, кваліфіковані спортсмени.

The article is devoted to the study of features and efficiency of competition activity of skilled handballers in the attack on the example of games of XX championship of world from a handball among men teams.

Key words: handball, competition activity, skilled sportsmen.

Постановка проблеми. В сучасній спеціальній науковій і методичній літературі має місце нестача інформації стосовно опису особливостей і кількісних показників змагальної діяльності, яких досягли провідні гандбольні команди світу, що позбавляє тренерів можливості оперативного контролю і корекції підготовки спортсменів в умовах навчально-тренувального процесу.

Враховуючи, що специфіка ігрової діяльності значною мірою визначає спрямованість навчально-тренувального процесу, стає зрозуміло, що для якісної підготовки гравців визначеного амплуа необхідно використовувати режим навчально-тренувальної роботи відповідний до режиму змагальної діяльності, методи і засоби підготовки, які відповідають специфіці його ігрової та змагальної діяльності.

Розширене і поглиблене вивчення проблеми особливостей і ефективності змагальної діяльності провідних гандбольних команд світу, дозволить мати орієнтири при підготовці гравців і команд високої кваліфікації, розкрити їх нові потенційні можливості.

Одержані знання з цього напрямку підготовленості дають можливість її удосконалювання, здійснюючи педагогічний аналіз і контроль за динамікою її розвитку.

Дослідження виконано у відповідності до плану науково-дослідної роботи кафедри спортивних ігор факультету фізичного виховання Запорізького національного університету за темою “Оптимізація навчально-тренувальної та змагальної діяльності у спортивних іграх” (затверджено на засіданні кафедри спортивних ігор, протокол №7 від 05.02.2004 р.; вченою радою факультету фізичного виховання ЗДУ, протокол № 11 від 23.02.2004 р., науково-технічною радою ЗДУ, протокол № 7 від 19.02.2004 р.). Напрямок дослідження відповідає тематиці Зведеного плану науково-дослідних робіт у сфері фізичної культури і спорту на 2006-2010 роки за напрямом: II. “Методологічні та організаційно-методичні основи раціональної підготовки”, узагальнена тема 2.1 “Побудова процесу підготовки спортсменів у різних структурних утвореннях”, основна тема 2.1.3 “Підвищення ефективності тренувального процесу та змагальної діяльності спортсменів високої кваліфікації у спортивних іграх”.

Матеріали даної статті подовжують цикл наукових досліджень фахівців кафедри спортивних ігор факультету фізичного виховання Запорізького національного університету, стосовно вивчення різних компонентів змагальної діяльності кваліфікованих гандболістів за період 2005-2006 років, які викладені у роботах [1-5]. Загальні принципи характеристики змагальної діяльності кваліфікованих гандболістів як вимоги до рівня їх фізичної підготовленості викладено в роботі [6].

В даному дослідженні проаналізовано показники змагальної діяльності кваліфікованих гандболістів у нападі на прикладі офіційних ігор XX чемпіонату світу з гандболу серед чоловічих команд.

Мета дослідження – визначити особливості та ефективність змагальної діяльності кваліфікованих гандболістів у нападі.

Методи дослідження. Аналіз змагальної діяльності кваліфікованих гандболістів на підставі вивчення протоколів XX чемпіонату світу, аналізу відеоматеріалів офіційних ігор, щоденників тренерів дозволяє з усього розмаїття чинників, що впливають на значущість гри команд, виокремити ті особливості, які відіграють провідну роль в структурі змагальної діяльності та на підставі яких при визначенні кількісних і якісних характеристик можуть бути створені модельні характеристики гравців різних амплуа.

Результати дослідження. В таблиці 1 наведено дані особливостей і ефективності кидків м'яча по воротах кваліфікованими гандболістами – гравцями провідних команд XX чемпіонату світу і збірної України.

Таблиця 1

Кількісні показники кидків, закинутих м'ячів і % ефективності кваліфікованих гандболістів (на матеріалах XX чемпіонату світу)

Назва команд	Зайняте місце	Кількість ігор	Голи/кидки	%	Середні показники за гру	
					голи	кидки
Німеччина	I	10	304 / 527	58	30,4	52,7
Польща	II	10	310 / 516	60	31,0	51,6
Данія	III	10	316 / 543	58	31,6	54,3
Україна	XIV	6	168 / 312	54	28,0	52,0

Наведені в таблиці 1 дані свідчать, що чемпіон світу – збірна Німеччини має показник ефективності, який дорівнює 58%, середні показники за одну гру: кидків по воротах – 52,7; закинутих м'ячів – 30,4. Відповідно показники команд, що зайняли наступні місця дорівнюють: збірна Польщі – 60%; 51,6 кидків по воротах; 31,0 закинутих м'ячів; збірна Данії – 58%; 54,3 кидків по воротах; 31,6 закинутих м'ячів; Україна – 54%; 52,0 кидків по воротах; 28,0 закинутих м'ячів.

Висновок.

Аналіз результатів дослідження дозволив дійти висновків, що найістотнішими особливостями, що визначають ефективність змагальної діяльності кваліфікованих гандболістів у нападі є наступні:

1. Загальна кількість кидків та їх ефективність;

2. Кількість кидків та їх ефективність (при індивідуальному переході від захисту до нападу; при колективному переході від захисту до нападу);

3. Кількість кидків та їх ефективність при позиційному нападі (при атаках з 8-9 метрів; при атаках з 6-ти метрів; при атаках з кутів майданчика);

4. Кількість 7-ми метрових штрафних кидків і ефективність їх реалізації;

5. За показниками змагальної діяльності у нападі на ХХ чемпіонаті світу з гандболу збірна України незначно поступається збірним командам Німеччини, Польщі, Данії – переможцям і призерам турніру.

Перспективи подальших досліджень ґрунтуються на положенні, що особливості, які визначають ефективність змагальної діяльності кваліфікованих гандболістів у нападі дозволяють раціонально організувати навчально-тренувальний процес з акцентом на оптимальну комплектацію гандбольних команд, корекцію рівня підготовленості та урахування інших чинників, які сприяють досягненню переможного результату.

1. Дорошенко Э.Ю., Цапенко В.А., Петров В.А., Сердюк Д.Г., Барский С.Е. Структура и особенности технико-тактической деятельности в гандболе (на материалах XIX чемпионата мира) // Физическое воспитание студентов творческих специальностей: Сб. науч. работ под ред. Ермакова С.С. – Харьков: ХГАДИ (ХХПИ), 2005. – № 4. – С. 9-14.
2. Дорошенко Э.Ю., Цапенко В.А., Петров В.А., Сердюк Д.Г., Барский С.Е. Анализ эффективности технико-тактической деятельности в гандболе (на материалах XIX чемпионата мира) // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: наукова монографія за ред. Ермакова С.С. – Харків: ХДАДМ (ХХПІ), 2005. – № 15. – С. 56-66.
3. Дорошенко Е.Ю., Цапенко В.О., Петров В.О., Сердюк Д.Г., Барська Н.Л. Структура і особливості техніко-тактичної діяльності воротарів у гандболі // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: наукова монографія за ред. Ермакова С.С. – Харків: ХДАДМ (ХХПІ), 2005. – № 21. – С. 41-46.
4. Дорошенко Е.Ю., Цапенко В.О., Петров В.О., Сердюк Д.Г., Барська Н.Л. Аналіз ефективності змагальної діяльності воротарів вищої кваліфікації у гандболі // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: наукова монографія за ред. Ермакова С.С. – Харків: ХДАДМ (ХХПІ), 2005. – № 24. – С. 55-59.
5. Дорошенко Е.Ю., Цапенко В.О., Петров В.О., Дядечко І.Є., Гусак О.Ю. Педагогічний аналіз структури і особливостей кидків м'яча по воротах як елементу техніко-тактичної діяльності кваліфікованих гандболісток // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: наукова монографія за ред. Ермакова С.С. – Харків: ХДАДМ (ХХПІ), 2005. – № 24. – С.55-59.
6. Кушнирюк С.Г. Характеристика соревновательной деятельности гандболистов высокой квалификации как основа требований к уровню их физической подготовленности // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: наукова монографія за ред. Ермакова С.С. – Харків: ХДАДМ (ХХПІ), 2003. – № 24. – С.130-138.